

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De modo procedendi executivo in Pensionibus, & de pœnis statutis non solventi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

lige expressè) dum enim controversia est pensionario, qui non est in possessione, cum successore, qui non consentit expressè pensioni, non tantum producenda sunt litera; sed & plenè justificanda in omnibus narratis; nisi gratia esset facta motu proprio, vel hujusmodi litera per titularem acceptata, sive expressè, sive tacite per actum ad id implicantem. Lott. à n. 37. Verum specialius adhuc

3. Respondeo tertio: In possessorio adipiscenda, v. g. dum is, in quem translata pensio, subrogatus in possessionem transferentis petit, in eam immitti, litera reservationis sunt exhibenda, & justificanda. Lott. nu. 40. juxta *decis. Rotæ in causa S. Marci. 38. Feb. 1612.* Idem dicendum, si versemur in possessorio recuperanda. Lott. nu. 41. dicens, Rotam tenere, agentem in hoc judicio teneri docere de suo jure, & hujusmodi possessorium à petitorio separari non posse, & sic in terminis pensionis ab ea *decisum. decis. 3. nu. 2. de restit. spol. in antiq.* quod tamen ait Lott. nu. 42. intelligendum non de plena justificatione, sed de simplice colore, ita ut iudici concludatur, petentem restitui, non propriam auctoritate, sed auctoritate illius, qui dare poterat possessionem, se aliquando eam habuisse, ad quam petitur reintegratio. Pro colore autem hoc, est ante regulam Cancell. *de non judicando juxta formam supplicationis*, sufficiens supplicationem signatam, hodie verò eam minimè sufficere propter dictam regulam, ait Lott. n. 45. citans Mandos. *ad dictam reg. q. 3. n. 3.*

4. Respondeo quarto: Si versemur in summariissimo possessorio retinenda, quamvis non solum titulus non sit justificandus; sed nec aliquis exhibendus in ordine ad hoc, ut de eo quovis modo tractetur; cum in hoc manutentionis iudicio sufficiat nuda detentatio de facto, nec attendatur, utrum possessio sit justa, nec ne; producendus tamen est, ut justificetur qualitas subjecti secundum intentionem actionis, quod declaratur. Qui enim petit manutentionem in quali possessione exigendi pensionem, non asserit simpliciter, se exegisse certam quantitatem pecunie, sed certam pensionem, adeoque tenetur probare qualitatem hanc, nempe id, quod exigit, esse pensionem, & quid diversum à pensione; & consequenter, cum causa efficiens pensionis sit Papa, neque atque gratia Papæ aliter probari, quam per ejus rescriptum, necesse est tale rescriptum proferre in medium, ut iudici constare possit de existentia rei, quæ possideri pretenditur, & sic sine illo rescripto decerni nequit manutentio. Lott. n. 50. & 51. Neque tamen propterea necessaria quoque est exhibitio literarum, sed sufficit sola supplicatio signata, utpote sufficienter probans iustitiam pensionis; cum illa procedat solum in iis possessoriis, in quibus necessarius est titulus saltem coloratus, v. g. in possessorio adipiscenda & recuperanda, non vero in iudicio hoc retinenda, in quo nullus prorsus titulus exigitur, nec dicitur iudicari juxta supplicationem cum non pronuncietur super jure aliquo, sed tantum decernitur manutentio super facto meræ possessionis. Lott. n. 55. citans Garc. p. 10. c. 5. n. 446. & Rotam in *Anconitan. pens. 15. Jun. 1587.* Hoc quoque verum ait Lott. n. 56. etiam si in ipsa supplicatione extaret decretum, quod, si pensio exigatur literis non expeditis, sit nulla ipso facto; eo quod hinc non tollatur, quin reservatio ab initio fuerit in esse deducta; cum perficiatur solà signaturâ, & litera solum sint ad affectum probationis reservationis,

quæ probatio in hoc iudicio non sit necessaria. Neque obstat ait idem Lott. nu. 58. quod stante illâ clausulâ, pensio exigatur literis non expeditis, & hoc decretum impediatur principium acquisitionis; eo quod id intelligi debeat de exactione de jure, & non de exactione de facto, qui autem petit manutentionem, non videtur asserere se possessorem de jure; cum ei sufficiat possessio de facto, & nuda detentio; & quamvis dicta clausula: *nec alias quam vigore literarum*: habeat vim decreti irritantis, adeo ut omnia resolvat ab initio, hæc tamen referenda esse non nisi ad effectus juris, ita ut removeat omnes effectus, sed non facti, adeoque non impediatur manutentionem, tradit Lott. n. 60. & 61. quamvis addat nu. 62. & 63. quia hoc ipsum revocatum fuerit in dubium à Rotâ in *Parmens. pens. 23. Jun. 1625.* censere se, sic distinguendum, ut, si manutentio petatur contra eummet, qui reservationi pensionis consentit, necesse non sit producere literas; secus, si contra ejus successorem, eo quod illi factum prædecessoris nullum possit inferre præjudicium.

De modo procedendi executivo in pensionibus, & de pœnis statutis non solventi.

Questio 588. An, & qualiter pensionarius habeat pro exactione pensionis paratam viam executivam?

1. Respondeo ad primum affirmative, Card. de Luc. *de pens. d. 57. n. 13.* ubi, quod pensio de natura sui sit executiva, adeoque non dubitandum, quod competat pensionario, etiam translatario via executiva, ut passim apud scribentes, & Rotam receptum, constatque ex ordinaria praxi Signaturæ, rescribentis cum clausula: *sine retardatione*: vel cum alteris: *sine præjudicio*.

2. Respondeo ad secundum primum: parat duplex in materia pensionis privilegium executivum, unum ratione causæ efficientis pensionis, id est Papæ, qui solvi præcipit, & cui sine tergiversatione parendum; alterum ratione causæ finalis pensionis, id est alimentorum, quorum præstatio nullo pacto est suspendenda, cum venter non patiarur dilationem; ac ita signatura rescribens in causâ pensionis pro conservatione prioris illius privilegii executivi adjicit clausulam: *sine præjudicio executionis*, quâ præservat facultatem exequendi in Exeuctore, & pro conservatione alterius privilegii dictæ clausulæ connectit aliam, nempe hæc: *sine retardatione solutionis*. Lott. l. 1. q. 38. à nu. 1. suntque ambæ hæc clausulæ pro expeditione executionis omnino inter se connexæ, & una sine altera in ordine ad hunc effectum insufficientes, ut ostendit *ibid.* Lott. à nu. 5. Nam, est prior harum clausularum præserve facultatem exequendi in Exeuctore, seu Judice à quo, non tamè hinc satis consultum pensionario, nec fini pensionis, nempe alimentis; eo quod, cum dicta clausula non impediatur devolutionem negotii principalis ad iudicem, cui rescribitur, & quod minus ille cognoscat, & causam decideret, etiam non factâ seu perfectâ executionem facile fraus fieri possit, necendo moras executioni, & interim procurando reduci pensionem, aut annullari, adeoque pro hac fraude excludenda inventus est stylus conjungendi & alteram clausulam: *sine retardatione*. Lott. n. 5. 6. 7. operaturque

que jam hac conjunctio, ut Executor (qui inhibitus progredi per judicem, ad quem alias attentaret, si hac posterior clausula sola adesset) non attentet, ex vi nimirum clausulae prioris; & e contra judex ad quem, seu is, cui rescribitur, seu negotium principale committitur (qui alias ex clausula illa priore non impeditur cognoscere causam) jam impediatur ex hac secunda clausula, cujus praecipua vis est, ut, dum debitor pensionis urgetur ad solutionem per Executorem seu judicem à quo, non possit audiri per judicem ad quem, seu cui commissa causa principalis cum ista clausula: *sine retardatione*, cum vis dictae clausulae sit, rescriptum reddere conditionale, si, vel modò non retardetur solutio, quâ conditione non purificata, non censetur ei tributa jurisdictio; ac ita debitori debet negare audientiam, usque adeò, ut quamvis alias nunquam denegetur in Curia tertium examen, hoc tamen casu repellatur debitor pensionis, volens producere testes, dictâ clausula non tantum ei, sed & judici illi ad quem, tanquam judici os obstruente. Lott. *an. 7.* per plures *numeros seq.* Durat autem tantum virtus hujus clausulae, quamdiu durat lis ipsa, sive in puncto nullitatis, sive in puncto reductionis, donec prorsus sit terminata per tres conformes, vel per unam, quae transit in judicatum.

3. Respondeo ad secundum secundo: Dantur tamen casus aliqui, in quibus Signatura sine illa clausula rescribere solet. Eorum novem profectur Gig. *de pens. q. 95. per tot.* quos omnes ad unam causam reduci posse ait Lott. *loc. cit. n. 14.* nimirum quando obligatio titularis non est liquida. Quod dupliciter contingere potest: nimirum vel ex defectu potestatis reservandi pensionem in causa efficiente; eò quòd, si facta ab inferiore Papâ videri possit esse in statu nullitatis, & consequenter utcumque in futurum declarari possit valida, interim tamen non erit exequibilis, cum prius debeat canonizari per tres conformes, quam committatur executioni. Lott. *n. 15.* Vel ex modificatione voluntatis Papae eam reservantis: quamvis enim dispositio facta sub modo, vel conditione non sit expers via executiva; eatenus tamen est illiquida, quatenus illiquidum est, modum illum adimpletum, vel conditionem purificatam, & sic exequibilem esse; cum conditionis ea sit vis, ut gratia sub ea facta stet in suspensio, donec conditio purificetur; & in hoc conditioni aequiparatus modus. Quae modificatio vel expressè contingere potest, vel tacitè, v. g. si Papa reservet pensionem super pluribus beneficiis alicujus à se provisi, eoque mortuo, beneficia conferuntur singulis, si pensionarius ageret contra eorum unum pro solida pensione, ageret perperam; nec tamen ideo rescribitur cum clausulis praedictis, quia reservatio non intelligitur facta à principio in solidum. Item si titularis non negaret solvere pensionem, sed tantum veller deduci onera pro rata pensionis, respectu talis rata non rescribitur cum dicta clausula, quia censetur Papa reservationem ita modificasse, ut pensionarius pro rata sua onera subeat. Lott. *an. 16.*

4. Respondeo ad secundum tertio: Clausula illa prior: *sine praedictis executionis*, praeservativa executionis, dum qualificatur quandoque per clausulam: *constitit de literis*: id intelligendum, non de literis justificatis, sed simpliciter de nuda existentia literarum; & sic non justificatio lite-

P. Leuren, Fori Benef. Tom. III,

rarum non praedictat executioni. Lott. *loc. cit. n. 85. & 86.* Neque tamen etiam dicta clausula imponit necessitatem executori praecipitandi executionem, cum modificetur per aliam clausulam subiectam: & *justitiam faciunt*: quae omnia in rescripto contenta ad juris terminos restringit. Lott. *n. 89.* hanc addens limitationem: nisi tamen ipsemet Papa ex certa scientia aliquid praesens decerneret contra juris regulas; non tamen propterea judex, ubi ex aliqua circumstantia facti videbit aequitatem stare pro titulari, deflectere debet à lege sibi data; cum ad solum Principem spectet, inter juris rigorem, & aequitatem suas partes interponere, nec satis sapere videretur judex, qui aequitatis praetextu facultatem hanc sibi arrogaret. Lott. *n. 99. & 100.* Quamvis tamen in eo casu, ut addit Lott. Rora tantisper superfedere solet, donec recurri possit ad Papam in ejus Signatura, quae tunc rescribere solet cum clausula: *arbitrio*, quae dictum rigorem penitus relaxat; & tunc demum, & non antè, potest judex juris scripti rigore omisso, aequitatem sequi, etiam excutiendo validitatem literarum. Nequaquam tamen hoc praetextu aequitatis deflectet à rigore supra dictae clausulae, ubi exceptiones sunt turbidae, & elidibiles litis progressu. Lott. *num. 103.* Praecipue, si intentetur ex parte pensionarii summarissimum possessorium retinenda, quo casu, ubi lite pendente impediretur exactio, non solum inde resularet aequitas, sed maxima iniquitas. Lott. *n. 104.* Sed tunc demum superfedebit executione, ubi ex inspectione literarum ex aliquo accidente, quod nequeat in dubium revocari, resularet nullitas vel reductio gratiae de esse ad non esse; quia ista demum dicitur notoria nullitas gratiae, & ex ventre literarum oriens seu resultans exceptio retardationem executionis suadet, v. g. si exceptio resularet non elidibilis, sive ex decreto aliquo apposito in literis, seu ex earum forma, quae appareat destructa per publica acta, quae nequeant in dubium revocari, puta; si ex instrumento, vel supplicatione signata resularet extinctio; sicut e contra exceptio elidibilis adhuc ex possibilitate subsistentiae, puta, vi dispensationis obtenta, non admittitur ad impediendam executionem, v. g. in monacho professo retardari non posset executio solutionis pensionis praetextu professionis, stante solâ illâ possibilitate dispensationis. Lott. *n. 96. juncto 98.*

Quaestio 389. Quis modus, seu practica servanda in urgenda solutione pensionis via executiva contra titularem coram Executore?

1. Respondeo: Imprimis pensionarius astringere intendens titularem ad solvendum terminos decursos, debet eligere Judicem executionis juxta executoriales sibi datas. Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 16.* Debet is esse necessarius Canonice Ecclesiae Cathedralis, aut in dignitate Ecclesiastica constitutus, juxta *constitutum de rescript. in 6. Garc. p. r. c. 5. n. 531.* Castrop. *loc. cit.* Estque is mixtus, seu habet cognitionem causae, etsi executivè procedat. AA. *iidem.*

2. Secundò: Pensionarius astringere intendens titularem ad solvendum terminos decursos coram dicto Judice executionis, praesentare debet literas originales, tam gratiosas seu reservationis pensio-

B b 2

nis

nis, quàm executionis seu commissionem executionis, ut ipsi constet, quâ ratione procedere possit. Castrop. *loc. cit.* Garc. n. 532. Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 52.* & etiam, ut Garc. *ibid.* processum fulminatam, si in virtute clausulæ *ceterum* sumatur Judex, qui etiam addit n. 533. sufficere tamen etiam, quod præsentetur solus processus fulminatus, in quo ipsa litera sunt insertæ, absque eo, quod præsententur originales, donec pars opponat. Item sufficit transumptum literarum ex registro apostolico, utpote quod fidem facit saltem in Curia. Garc. *nu. 534.*

3. Tertio dicitis literis sic præsentatis, & pensionario petente, seu instante pro mandato seu monitorio in forma contra possessorem beneficii pensionis gravati, pro quantitate debita, seu pro tot ducatis sibi debitis ex terminis decursis (etsi enim in hoc judicio executionis non requiratur libellus solennis, uti id generale est in summariis, qualis dicitur omnis causa executiva; exigitur tamen aliqualis petitio ad hoc, ut appareat de intentione petentis. Ventrigl. *loc. cit. n. 75.* citans Marant, *de ordin. iudic. p. 4. dist. 9. n. 155. juncto n. 12.*) Judex illud illi concedere debet, insertis illi mandato literis commissorialibus, seu executorialibus sibi præsentatis, cum assignatione termini competentis, seu sibi bene viso ad solvendum, docendumque de solutione facta, & partitione, sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ, aliisque censuris, sententiis ac pænis, etiam in literis Apostolicis reservationis pensionis expressis; alioquin dicto termino compareat ad videndum, se incurrisse excommunicationem, aliâque censuras & prædictas pænas, & usque ad dictarum pænarum aggravationem & reaggravationem, brachiique sæcularis invocationem contra se procedi, vel ad ostendendum solutionem, quietantiam, vel rationem legitimam, quare præmissa fieri non debeant; ad quæ omnia citatur, & cum comminatione seu certificatione, quod, si comparuerit, sive nõ, ad prædicta, & alia, quæ justitia suadebit, ejus absentia seu contumacia non obstante, Garc. n. 536. & ex eo Ventriglia.

4. Quarto hoc mandato intimato titulari (intellige, vel in propria persona, vel ejus Procuratori, aut, si id fieri non possit, quia malitiosè se occultat, publicato ad domum ejus, vel in loco publico, ubi ad ejus notitiam devenire possit. Castrop. *loc. cit.*) & reproducto in actis coram eodem Executore, si titularis intra statutum terminum soluturus non compareat, inculatâ, & habitâ pro accusata non comparentis contumaciâ, proceditur contra eum; & si titularis est ille ipse, qui consensit reservationi, mox (nisi fortè reservatio pensionis sit conditionalis) absque alia verificatione fieri potest, & debet contra eum sententia declaratoria, eum incurrisse excommunicationem, aliâque censuras & pænas in literis reservationis pensionis expressas ob non solutionem pensionis, & condemnari potest in expensas legitimè factas, eadem taxatione relicta dicto Executori. Castrop. *loc. cit.* Ventrigl. n. 53. Garc. n. 537. & 538. citans Salust. Tiber. *in pr. Auditor. Cam. l. 3. c. 5.* Si tamen agitur non contra illum, qui expressè consensit pensioni, sed ejus in beneficio successorem, vel, si reservatio est conditionalis, debet pensionarius coram Executore ostendere & probare, se esse in possessione exigendi pensionem, ut relevetur ab onere alias justificandi literas reservationis, & narrata in eis, & conditio-

nem in eis contentam. Garc. n. 539. & ex eo Ventrigl. n. 54. Atque ita citatio alia necessaria non est, ex quo ille, qui est absens à loco judicii fuit citatus generaliter ad totam causam, & est contumax. Garc. n. 540. citatis pluribus. Quod si tamen titularis intra terminum compareat, allegetque causam seu exceptionem legitimam excludentem à solutione, v.g. solutionem pensionis, vel illius remissionem, extinctionem per pensionarii matrimonium, professionem &c. factamve auctoritate Papæ pensionis redemptionem, concedendus illi terminus brevis, puta, decem dierum, vel major, vel minor arbitrio Judicis, ut exceptionem à se allegatam probeat, si ea notoria non est; quam si probaverit plenè, vel si ea notoria est, opus non est longiore indagine, & suspenditur executio. Castrop. *loc. cit.* Garc. n. 544. & 545. Quod si exceptionem non probeat, interim fit executio, aliisque mediis compellitur ad solutionem; non tamen negatâ propterea ei actione, ut in judicio petitorio suam causam prosequatur. Castrop. *loc. cit.* Idem esset, si allegaret nullitatem, vel subreptionem pensionis, aliâqueve exceptionem, quæ requiret alioquin indaginem; hanc enim reservandam judicio ordinarario, & interim ad executionem solutionis procedendum, tradit Garc. *an. 546.* citatis pluribus Rotæ decisionibus. Quandonam autem exceptio requirit alioquin indaginem, id relinquendum arbitrio Judicis, ait Garc. n. 547.

5. Quinto: à mandato executivo hujus Judicis non datur appellatio suspensiva; quia executivè procedit. Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 72.* Castrop. *cit. n. 16. in fine.* Garc. n. 570. citatis Gig. *de pens. n. 95.* & Vestrio *l. 3. c. ult. n. 3.* subjungitque Garc. n. 571. neque in hoc casu solere concedi commissionem appellationis, nisi cum clausula: *sine præjudicio legitima executionis*: quæ clausula, ut idem Garc. n. 573. id operatur, ut commissio appellationis propter illam non suspendat nec impediatur, quin Judex à quo procedat ad ulteriorem executionem. Pro quo citat Salust. Tiber. *ubi supra. l. 1. c. 27. n. 4.* Gonz. *gl. 9. n. 229. &c.* Licet eadem clausula non operetur, quin Judex ad quem, qui cognoscit de causa appellationis, non possit revocare omnia gesta per Judicem à quo, si injustè processit; dicta enim clausula: *sine præjudicio executionis*; præservat solùm, quod factum legitime, non verò quod factum nulliter, vel injustè. Hinc passim tradunt AA. quod, licet non detur appellatio à dicto mandato executivo, seu sententia ad exequendum quò ad effectum suspensivum, secus tamen fit quò ad effectum devolutivum, si Executor excederet modum in exequendo; tunc enim permittitur appellatio etiam quò ad utrumque effectum, modò exprimat in appellatione ista causa; & appellatio facit attemptata. Ventrigl. *loc. cit.* Verùm quia excessus prædictus in exequendo non præsumitur, ab allegante illum est probandus. Ventrigl. *loc. cit.* citans Mascard. *de prob. concl. 696. n. 11.* Gig. *de pens. q. 9.* dicitur autem hic Judex excedere in terminis executionis, quando illud, in quo excessum, est quid diversum ab executione, nec tamen ab ea separari possit; si enim separari possit, non deberet utile per inutile vitari. Ventrigl. *loc. cit. n. 74.* citans Lort. *l. 1. q. 50. n. 326.* sicut è contra non excederet, ita ut locus sit dictæ appellationi, si cognosceret & pronunciaret per decretum, esse locum petite executioni, id enim judici tali executionis licet, saltem pro informatione suæ conscientia; & sic non dicitur

retur

netur excedere partes executionis, etiam si in hoc articulo proferat sententiam in scriptis; cum hic modus pronuntiandi sit in ordine ad ipsam executionem. Ventrigl. n. 73. juxta dicta antè, quod hic sit Judex mixtus.

Questio 590. An pari quoque modo procedi possit contra successorem, vel etiam heredem prædecessoris pro solvendis terminis decursis tempore prædecessoris?

Respondeo affirmativè: Dum nimirum adhibita diligentia, vel ea adhiberi non potuerunt contra prædecessorem, Lotr. l. i. q. 39. n. 149. ubi nihil est, quin si dicta diligentia, vel non potuerunt fieri, vel perfici contra prædecessorem defunctum, possint fieri, vel continuari, & consumi contra ejus heredem &c. Idem est de Successore, si facta diligentia etiam contra heredem, vel fieri non potuerint. Verumtamen, ut subjungit Lotr. n. 150. quocunque casu Judex, qui compellit Successorem in beneficio ad solvendum pensionis terminos decursos in vita decessorum, debet cavere, ut relinquatur congrua pro ipso titulari, & illa imprimis & ante omnia deducatur, ne qui altari servit, fraudetur debito ex eodem altari victu; licet enim ista exceptio non militet, ubi tractatur de solutione terminorum cedentium tempore suo, tamen recipienda est omnino, cum agitur de terminis decursis in vita prædecessoris.

Questio 591. An dictus Executor possit ante latam à se sententiam pro solutione pensionis ponere sequestrum in fructibus beneficii?

Respondeo negativè: Quia sequestrum est vtilis, & à lege, nimirum l. i. c. de prohib. sequestr. prohibitum; & ante condemnationem beneficiarii, ejusque causæ examinationem, non est justum, illum afficere illa pænâ, utpote medio illo odioso, & à lege prohibito. Castrop. loc. cit. n. 16. Garc. p. 1. c. 5. n. 83. recitans pro hoc decis. Rota in Caser. august. pens. 4. Novemb. 1594. Latâ verò sententiâ (intellige, declaratoriâ incursâ excommunicationis) & condemnato beneficiario ad solutionem pensionis, poterit Executor pro faciliore executione ponere sequestrum in beneficii fructibus, ut ex iis satisfiat pensionario; cum non gravetur hoc sequestro beneficiarius, utpote in cujus voluntate situm, tollere illud sequestrum, nimirum satisfaciendo pensionario. Castrop. loc. cit. Garc. n. 84. Idem posse fieri à subexecutore, utpote cui Executor absolute vires suas committit pro executione pensionis, tradit Garc. loc. cit. n. 85. contra Flores de Mena & Cantium de Pens. Episcop. cenientes subexecutorem ex clausula ceterum non posse procedere executivè contra bonam debentis pensionem; quia hoc ipsum ei commissum non sit, sed solum posse eum publicare censuras fulminatas à Papa, seu ab Executore in processu fulminato in casu non solutionis, & denunciare debitorem excommunicationem, & præcipere aliis, ut eum denuncient, & devitent.

Questio 592. Quæ pænâ statuta non solvendi pensionem?

Respondeo: Pænâ hanc esse duplicem, nempe Excommunicatio, & privatio beneficii, cum

potestate concessa pensionario regrediendi, vel accedendi ad illud beneficium; ut constat ex literis, quibus reservari solet pensio, in quibus sic inquit Papa: volentes, & eadem auctoritate statuentes, quod ille, vel quisque alius successor, qui in dictis terminis festivitatis nimirum natalis Domini, & natalis S. Joannis, vel intra 30. dies earum singulas, seu immediatè sequentes pensionem prædictam per eum tunc debitam non solverit cum effectu, lapsis iisdem diebus sententiam excommunicationis incurrat, à qua, donec tibi, vel eidem procuratori de pensione hujusmodi tunc debita integrè satisfactum, aut aliâs tecum, vel cum dicto procuratore super hoc amicabiliter concordatum fuerit, præterquam in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si verò per 6. menses dictos seu 30. dies immediatè sequentes sententiam ipsam, animo, quod absit, sustinuerit obdurato, ex tunc effluxis mensibus iisdem, dicto beneficio perpetuò privatus existat; illudque vacare censeatur, tibi que eò ipso liceat ad illud beneficium liberum habere regressum, & liceat etiam vigore prioris tui tituli possessionem propriâ auctoritate apprehendere, ac si illud minime resignasset, &c.

Questio 593. An, & qualiter incurrantur hæc pænâ ipso facto?

Respondeo primò: Eatenus tantum non soluta pensione in præfixis ei terminis, eò ipso incurritur excommunicatio, & privatio beneficii, quatenus pensionarius declarat, se ita velle, adeoque non nisi dependenter ab ejus voluntate, ejusdemque declaratione; cum enim non nisi in favorem pensionarii hæc pænâ statuta, ejus utique voluntati attemperantur, ita ut non solum eas non incurrat titularis, pensionario præfixum solutionis terminum expressè prorogante, aut etiam non volente, ut non factâ solutione intra præfixum tempus eas incurrat, verum etiam quamdiu voluntatem illam, quâ vult, eum illas incurrere, non declarat: quippe tamdiu ex recepto stylo & consuetudine censetur esse permissiva dilationis. Paris. l. 6. q. 2. n. 139. Gonz. gl. 56. n. 54. (qui etiam addit, ad talem declarationem faciendam per procuratorem titularis, ei opus esse speciale mandatum, sine quo procurator generalis talem facere declarationem nequit, uti idem ex eo tradit Castrop. Pauld post citand. n. 2.) Garc. p. 1. c. 5. n. 81. Castrop. de beuss. d. 1. p. 11. §. 7. n. 1. citans Suarez. to. 5. de cens. d. 20. f. 2. n. 10. Tolet. in sum. l. 1. c. 9. editionis Romana. Nav. in sum. c. 23. n. 103. Proceduntque hæc ipsa, etiam si de cetero litera pensionis jam intimata titulari, Garc. cit. n. 81. ad instrium.

2. Respondeo secundò: Ex stylo: & benigna interpretatione declaratio hæc voluntatis pensionarii intenditur, ut titularis termino præfixo non solvens ligetur excommunicatione, existatque privatus beneficio, debet esse juridica, & titulari intimata solenni notificatione; adeoque dicta declaratoria incursus excommunicationis debet esse data per Judicem, quâ dein utatur pensionarius, intimando illam titulari solenniter; quippe sententia excommunicationis, de qua in literis pensionis, indiget sententiâ declaratoriâ Judicis, & non sufficit voluntas privata partis. Garc. loc. cit. n. 82. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Suar. & Navar. ubi antè.

3. Respondeo tertio. Sed neque ad istiusmodi declaratoriam incursus pænârum ex voluntate tua procedere potest pensionarius, antequam elapsus sit mensis, seu 30. dies à termino solutionis juxta tenorem literarum. Garc. loc. cit. n. 75. Ventrigl. to. 2.

annot. 11. §. 2. n. 70. Item priusquam litera pensionis originalis, aut earum transumptum authenticum ex registro Bullarum, aut ex Camera Apostolica sint legitime intimata titulari, si is est successor consentientis expressè pensioni, aut non per se ipsum, sed per procuratorem consensit, idque ex stylo & observantia Parisi l. 6. q. 2. n. 98. Ventrigl. loc. cit. n. 38 juncto n. 39. (ubi etiam notat ex Salust. Tiber. in pr. Aud. Camer. l. 3. c. 2. in initio, non sufficere, dictas literas inferere monitorio, & sic inferas intimare. Item ex Marant 10. 3. contr. resp. 68. n. 22. & seq. deficiente hac intimatione literarum, posse mandatum executivum relaxari) Garc. n. 576. citans Suar. ubi ante. Nav. in man. c. 27. n. 271. seu 274. Salust. Tiber. in pr. Aud. Cam. l. 3. c. 2. n. 3. & 4. Gig. de Pens. q. 77. n. 10. 20. 21. Mandol. ad reg. 27. q. 7. n. 4. & c. Additque Garc. n. 578. citato Gig. ubi ante n. 21. debere fieri hanc intimationem literarum pensionis per Notarium, datâ etiam earum copiâ, si peratur. Item addit n. 579. se existimare, posse nihilominus dictis literis non intimatis titulari etiam successori, seu ei, qui expressè non consensit pensioni, Executorem dare sententiam contra titularem, quâ ei mandat, ut infra certum terminum solvat, & quodd aliâs dabitur contra eum mandatum executivum, & in subsidium excommunicatio. Idemque ait Garc. n. 580. fieri posse etiam ante lapsum mensis à termino solutionis. Idem tradit Ventrigl. loc. cit. n. 40. ubi: quodd hac cautelâ uti possit pensionarius, si fortè litera dicta ab initio non fuissent originaliter intimata dicto successori, agendo nimirum cum Executore, ut dictam sententiam contra illum successorem expediat, & hac cautelâ adhibitâ posse procedi ad declarationem incursûs censurarum contra successorem, literis non intimatis à principio. Addit quoque Ventrigl. n. 41. posse tamen etiam contra dictum successorem procedi ad declarationem incursûs pœnarum in literis pensionis contentarum, literis ipsis non intimatis, quando altunde constat, successorem illum plenam notitiam habuisse de prædictis literis Reservationis; cum inane sit certum certificari juxta l. 1. §. venditor. de act. empr. & c. tum qui certus. de reg. jur. in 6. & intimatio non debeat fieri scienti, uti ea ad alium finem non requiritur. ut Tirac. de retract. consang. §. 36. gl. 2. n. 30. Menoch. cons. 1004. n. 6. Alex. cons. 24. n. 4. l. 4. citat pro hoc Ventriglia Gratian. discep. for. c. 47. n. 28. Marant. ubi ante, Resp. 68. n. ult. & c.

4. Respondeo quartò: fieri tamen potest hæc declaratoria pro incurrenda excommunicatione, quin prius executione reali, vel personali compulsus fuerit titularis ad solvendum. Garc. n. 587. Castrop. loc. cit. n. 3. sic constare inquires ex stylo & praxi satis recepta. Idem tradit Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 71. ubi, postquam retulisset sententiam Barbosa ad c. 3. sess. 25. Trid. nimirum quodd, ubi Juedex procedat ut Executor vigore literarum Apostolicarum, possit siue diligentis de faciendâ executionem realem, vel personalem, licitè, & validè excommunicare morosum debitorem pensionis; minimè verò id possit, ubi procedit vigore obligationis cameræ & c. subjungit ipse Ventrigl. Sed quidquid sit de hoc, praxis servat, quodd prius expediantur litera pro exequendo realiter vel personaliter, & factâ relatione cursoris, non potuisse equi, proceditur ad declarationem executionis. Sed in rigore prædicta diligentia non sunt necessaria, & non solum validè, sed etiam licitè post 30.

illos dies potest titularis declarari incidisse in excommunicationem, de qua in literis pensionis, cum prædicta litera nullam exigant diligentiam, non enim est hæc excommunicatio in subsidium executionis realis & personalis; quia lata est quasi per legem, & ex consensu titularis, dum pensioni sub illa censura consensit, & tunc non præcavit, prius faciendam contra se executionem realem, Castrop. ibid. Neque obstat Trid. dum sess. 25. c. 3. cavet excommunicationem imponi nisi in subsidium supradictæ executionis, & quando aliter effectus obtineri non potest; adedque videtur præscribere formam (ut Leo in thesaur. fori Eccl. p. 3. c. 38. Iazarius de monitorialib. f. 4. q. 8. n. 7. apud Castrop.) servandâ in impositione hujus censure, quâ proinde non servatâ, nulla sit impositio. Nam quodd ad hanc materiâ solvenda pensionis aliud declaravit S. Congregatio ad cir. l. Trid. hisce verbis: quando in literis apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis; non tenetur Executor in ferenda sententia excommunicationis servare formam decreti Trid. sess. 25. c. 3. nec hujusmodi facultas consuetor data in subsidium & c. uti hanc declarationem recitat Garc. cit. n. 589. & ex eo Castrop.

5. Respondeo quinto: tamen ergo iste incurus pœnarum dependeat à declaratione voluntatis pensionarii; hæres tamen illius facere non poterit pro solutione pensionis hanc declarationem; quia potestas illa declarandi ad hæres pensionarii non transit, sed vitâ pensionarii finitur. Gonz. loc. cit. n. 53. & ex eo Castrop. cit. n. 2. citantes Caputaq. decis. 17. §. n. 3. & 4. p. 1. Casliador. decis. 2. de pension. n. 6.

6. Respondeo sexto: factâ juridicâ illâ declaratione à pensionario, factâque denunciatione & declaratione excommunicationis (ad quam requiri præviam illam declaratoriam illius, tradit Garc. n. 586.) censetur titularis excommunicatus, non à termino solutionis præfixo, retrotractâ ad illum excommunicatione, sed mox à factâ illâ declaratione; cum enim à termino illo præfixo ad declarationem illam usque non fuerit contumax, sed potius ex præsumpta voluntate creditoris solutionem distulerit, non apparet, quomodo interea tantquam excommunicatus reputari possit; dum etiam, ut Suar. & Covar. mox citandi, in his panis spiritualibus non sit locus fictioni juris, sed veritas semper sit attendenda. Castrop. cit. n. 2. citans Suar. To. 5. de cens. d. 20. §. 2. n. 1. Covar. in c. alma mater p. 1. §. 10. n. 6. contra Nav. in sum. c. 23. n. 103.

7. Porro, quodd hic peti possit, num à dictâ excommunicatione, alii que panis incurrendis excusetur titularis, ubi is cedit bonis, petita & assignata illi congruâ sustentatione, responsum sufficienter supra, ubi qualiter titularis inops solvere teneatur congruam; si enim solvere non teneatur cum notabili imminutione status sui, prout tenet Castrop. loc. cit. n. 4. utique nec excommunicationem incurret ob non solutionem, secus si adhuc solvere teneatur, pro ut Garc. Lott. & alii citati superius.

Quæstio 594. Quando nam intret altera pena, amissionis nimirum beneficii, & regressus pensionarii ad illud ob non factam solutionem pensionis termino præfixo?

I. Respondeo primò: quemadmodum in aliis dicitur, Beneficiatum obligatum non esse dimittere beneficium, priusquam declaratoria sen-

tentia

rentia criminis, ob quod privatur beneficio, accedat; ita etiam in presenti ob non solutam pensionem titularis non amittit beneficium, priusquam lata contra non solventem sententia pensionarius declaret, se velle uti jure suo, quod habet regrediendi ad beneficium suum in casu non solute pensionis, & permanentia per sex menses in excommunicatione, propterea contra eum lata & publicata; uti similem penam non incurrit Emphyteuta ob non solutam pensionem, priusquam declaratum, Emphyteutam incidisse in commissum, & Emphyteutica bona effecta caduca, & Dominum velle uti jure suo, Castrop. cit. §. 7. n. 5. ex Azor. p. 2. l. 8. c. 9. q. 4. Paris. l. 6. q. 3. n. 22. juncto n. 23. & 24. ubi est expressè ait regressus intrat, quatenus pensionarius declaret se uti velle regressu, & sic, ut Mohe-da, regressus pedit à futuro eventu, scilicet si illum habens voluerit eo uti uti, in simili pena caducitatis non habet locum, nisi domino volente; nam quamvis jura velint, quòd, si non solvat Emphyteuta, cadat ipso jure; hoc tamen intelligendum ex magis communi & recepta, si Dominus directus declaret, velle esse locum caducitati. Hinc etiam inferunt hi AA. quòd, si titularis non soluta intra præfixum terminum pensionem mortuus fuerit, eoque vivente pensionarius hunc animum utendi jure suo non declarat, neque dictam sententiam declaratoriam excommunicationis contra eum ferri fecerit, beneficium illo vacante per mortem titularis, multò que minus eo demò plenè per successorum de eo provisum ad illud regredi non possit. Quia, dum titularis ille defunctus nunquam fuerit declaratus excommunicatus, adeoque nec requisito tempore in excommunicatione perseveraverit, creditur pensionarius in tantum cessasse jure suo, aut illud distulisse, non poterit beneficium illud rursus occupare, aut etiam successor in illo eo privari. Quemadmodum in simili casu hæredes defuncti Domini contra Emphyteutam actionem non habent; quia videtur tunc Dominus eam remississe. Idem tradit Ventrigl. loc. cit. n. 79. in fine hisce expressis: regressus hic quoque locum habet etiam contra successorem in beneficio pensione gravato: quod totum intelligendum est, volente & declarante pensionario, alias quocunque termino elapso locum non habet regressus. Ratio verò responsionis hujus est, quòd regressus ille non nisi ad faciendam pensionis solutionem, & in favorem pensionarii inducitur. Paris. l. 6. q. 3. n. 2. & 3. citans Gamb. de pot. leg. l. 6. n. 481. & 495. juncto n. 459. & c.

2. Respondeo secundo: videtur etiam post latam sententiam declaratoriam incursum excommunicationis, factamque à pensionario declarationem mentis suæ utendi jure suo regrediendi, ad hoc, ut regressui actu sit locus, requiri sententia declaratoria lata à Judice competente, quæ declaret regressui locum esse; siquidem post latam publicatamque sententiam excommunicationis expectandi sunt menses perseverantia in illa excommunicatione, antequam locus sit regressui; unde dicta sententia excommunicationis ad hoc non sufficit, neque etiam lapsus dictorum sex mensium sine nova sententia declaratoria dicti regressus, Paris. l. 6. q. 3. n. 12. citans Gamb. ubi ante n. 472. Lott. l. 1. q. 40. n. 281. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 76. expressè inquit: licet cautum sit inter partes, quòd ob non solutionem pensionis liberum sit pensionario redire etiam propria auctoritate ad beneficium resignatum, tamen requiritur judicis competentis de-

claratoria. Item Barb. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 92. ubi quòd, quando canonizatus est regressus per sententiam, quæ fecit transire in rem judicatam, privatus est debitor pensionis beneficio, & illud ne quidem ex voluntate regressarii habere amplius potest sine nova collatione seu titulo. Contrarium tamen dicendum esset, si Judex nullo modo pronunciaffer super regressu; licet enim, ut declarat Gamb. sola declaratio pensionarii videatur inducere vacationem, tamen magna æquitas dicitur contrarium. Contrarium tenente Paris. l. 6. q. 3. n. 25. ubi expressè: in simili facta hujusmodi declaratione Domini directi cadit ipso jure absque alia sententia declaratoria, ut Ruin. conf. 153. n. 6. l. 1. Decius conf. 146. l. 1. Alex. conf. 6. post n. 22. l. 3. Clarus, & c. quamvis idem Paris. loc. cit. n. 12. dicat: cum locus est regressui, requiritur sententiam declaratoriam, ut possit à regressario apprehendi possessio; cum clausula irritans in regressu ob non factam solutionem non inficiat possessionem, nisi post sententiam. Quia imò Paris. loc. cit. n. 36. expressè dicat: non est omittendum, quòd in regressu hoc reservato ob non solutionem, ut ineret effectu aliter, requiritur Judicis canonizatio, ut Sarnens. & alii communiter. Item contrarium tenente Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 35. juncto n. 36. his verbis: sanè solus cursus temporis non esset sufficiens ad regressum concedendum ob non solutam pensionem, nisi præcederet sententia declaratoria. Quod tamen non habet locum, quando Papa in Bulla concedit liberum regressum ob non solutionem pensionis, & licentiam apprehendendi possessionem propria auctoritate, quæ verba includunt declarationem & liquidationem, ad quam postea devenitur, postquam est capta possessio propria auctoritate juxta concessam in Bullis facultatem, uti id fuisse probari dicit à Gratian. disp. for. c. 921. n. 10. & seq.

3. Validam pro responsione nostra rationem hauc dat Lott. loc. cit. n. 279. juncto n. 280. 282. 283. Quòd, antequam ex hac causa procedatur ad privationem beneficii, requiratur magna debitoris protervia & dolosa contumacia, ut Sarnens. ad reg. de surrogand. factum autem illud protervia seu pertinacis contumacia egeat declaratione (ut regulare est in quocunque facto, ex quo poena incurritur, ut Felin. in c. Rodolphus. de rescrip. nu. 37.) & licet factum hujusmodi protervia videatur liquidum ex perpeffione censurarum per tempus constitutum in ipsis literis Apostolicis, ut Paris. cit. q. 3. n. 15. & Gig. q. 99. n. 1. 29. & 22. cum tamen dari possit instantia legitime excusationis ex aliquo capite, adhuc non bene concludatur ad hanc liquidationem: atque ita jam necessarium esse, ut præcedat sententia declaratoria & canonizatoria regressus. Huic itaque sententia in hærens subjungit Ventrigl. nu. 76. intimandas proinde etiam titulari literas pensionis continentes hunc regressum in ordine ad hunc effectum, pari modo, quo dictum quæst. præced. intimandas easdem in ordine ad intentandam, & incurrendam excommunicationem; credo tamen novâ literarum harum intimatione opis non esse, dum ex continentes penam excommunicationis, & regressus jam ante sententiam declaratoriam excommunicationis incuria intimata fuerunt.

Questio 595. An, & qualiter regressus ob non solutam pensionem admittat appellationem, aut moræ purgationem?

Bb 4

1. Respon-

Respondeo primò: Dum agitur ad regressum ob non solutam pensionem simpliciter, sententia declaratoria, quòd intret regressus, est appellabilis. Lott. l. 1. q. 40. n. 277. juncto n. 281. quia regressus hic est odiosus, & fundatur ex toto super proterviâ & dolosâ contumaciâ titularis nolentis solvere pensionem, adeoque sicut requirit declaratoriam hujus contumaciâ, ita & à dicta sententia appellari potest; cum sententia, sub quacunque forma feratur, quia habet connexum factum, live ob connexionem facti est appellabilis, dum factum sæpe patitur instantiam. Lott. loc. cit. quemadmodum, ut idem n. 285. nec debitor repelli potest tanquam perjurus, qui non solvit statim temporibus, ut juravit; cum pro incurrendo perjurio non sufficiat non observantia, sed etiam exigatur dolus, ut Gratian. conf. 2. in fine l. 1. Unde jam etiam in hac materia solutionis pensionis mora solutionis semper est purgabilis. Lott. n. 284. sic ex æquitate tentum inquitens à Rota apud Verall. decis. 9. n. 2. p. 1. quæ erat pars altera quæriti.

2. Respondeo secundò: Dum agitur ad regressum non ob non solutam pensionem, sed quia petita fuit vel annullatio, vel reductio pensionis, contra quod conventum inter resignantem cum pensione, & clausula: non aliter, nec aliis, nec alio modo, & resignatarius sub hac conditione regressus ad beneficium resignatum. In primo casu, nempe, si petitur, pensionem annullari, & hinc regressus intentatus, requiritur declaratoria & canonicatoria regressus propter turbiditatem hujus actionis, & hinc à dicta sententia declaratoria appellare licet, non secus ac in casu declaratorie regressus ob non solutionem pensionis. Lott. loc. cit. n. 290. & 291. In secundo verò casu, nempe, si petita reductio pensionis, quia tunc factum, à quo pendet regressus, est liquidum ex ipsa confessione partis etiam ad effectum executionis, hinc opus non est aliâ declaratoriâ; nec ratione facti quasi illiquidum; quia ut dictum, illud est plus quam liquidum; nec ratione subjecti, quasi agatur de poena & incurfu illius, quia hic regressus non est propriè poena, sed conditio quadam, vel modus rei traditæ, Lott. n. 292. & 293. & consequenter non est locus appellationi. Addit tamen Lott. n. 295. credere se, etiam in hoc casu admittendam adhuc appellationem, si procederetur per viam hujusmodi declaratorie, quod qualiter contingere possit, *ibidem* declarat.

3. Porro pro declaratione præcedentium notandum: dum dicitur, quòd reservetur regressus in casu petite, vel tentate reductionis, id intelligitur de reductione indebita, & calumniosa, ad effectum evitandi solutionem, non autem de debita ex natura rei (v. g. dum supponitur expressus falsus valor) cum pensio non debeatur nisi ex fructibus; quia supposita reducibilitate ex natura rei, reductionem intentans tanquam agens ex natura rei, non dicitur contravenire suæ promissioni, & hic non est locus regressui. Lott. loc. cit. n. 269. & ex eo Ventrigl. cit. §. 2. n. 77. citantes Ruin. conf. 51. n. 15. vol. 1. Idem tenet Azor p. 2. l. 8. c. 9. q. 5. in fine ubi: quòd clausula illa: ut pensio ad minorem quantitatem reducti, aut tanquam irrita & inanis extinguatur: locum habeat, quando exceptio beneficiati, seu debentis pensionem, quâ petit, ut pensio ad minorem summam redigatur, aut tanquam irrita extinguatur, est facti tantum, non juris. Item, dum regressus reservatus in casu, si resignatarius al-

leget nullitatem pensionis, seu diceret de illius nullitate, illud non intelligendum de nullitate orta ex defectu intentionis Papæ in reservando pensionem, seu si nullitas ipsa fuisset expressa Papæ, v. g. dum falsò narratum Papæ, pensionem non excedere medietatem fructuum (& in genere, dum exceptio nullitatis esset juris, non autem facti, v. g. dum pensio reservata in fructibus, & non in distributionibus, & exciperet seu contenderet debitor, nullam esse pensionem, quia constituta in fructibus, & beneficium non habet fructus, sed consistit in meris distributionibus, exceptio enim hac juris foret, cum pensio non solet in distributionibus imponi, Paris. & Azor mox citandi) si enim aperte doceretur de tali nullitate, nempe de hujusmodi excessu medietatis, elideretur actio ad regressum, sed intelligendum de aliis nullitatibus non expressis & quasi extrinsecis. Paris. l. 6. q. 3. n. 8. Lott. loc. cit. n. 274. Ventrigl. loc. cit. n. 78. Etiam autem in hoc casu non fit locus regressui, & resignans seu pensionarius repetere nequeat beneficium ratione regressus, poterit tamen agere, & repetere illud actione spoliæ, perinde ac si eo spoliatus esset, Paris. loc. cit. n. 9. Lott. n. 275. Azor p. 2. l. 8. c. 9. q. 4.

Quæstio 596. An resignatarius, seu debens pensionem stante commissione appellationis, seu ante finitam litem intentari regressus ob non solutam pensionem, possit panitere, offerendo solvere pensionem, & sic evadere penam regressus?

Respondeo affirmativè; Sententia enim declaratoria & canonicatoria regressus per appellationem suspenditur, & durante lite habetur, ac si non esset. Barbof. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 77. citans Sarnens. ad reg. de surrogand. q. 7. & Rotam in Placentin. Decanatus 15. Nov. 1595. Idem tenere videtur Lott. l. 1. q. 39. n. 156. in genere dicendo, quòd qualitercunque intenteretur actio, non aliter liberari titulari, quam solutione pecuniæ, in qua reservata pensio. Secus tamen est, quando dicta sententia declaratoria transisset in rem judicatam. Barb. loc. cit. Similiter lite hac pendente possit ipsum resignantem, seu pensionarium panitere, & renunciare regressui, tradit *ibidem* Barb. ex Gamb. de pot. leg. l. 6. sub n. 439. ac proinde, dum idem Gamb. loc. cit. à n. 483. tradit, intentato, & per sententiam declarato regressu extingui pensionem, & consequenter in eo casu per simplicem concordiam inter resignantem, seu pensionarium, & resignatarium, seu debitorem pensionis non posse pensionem reviviscere sine novo beneplacito Apostolico, id, inquam, intelligendum de concordia inter illos inita, postquam sententia illa declaratoria transisset in rem judicatam.

Quæstio 597. An, si reservata pensio v. g. centum aureorum cum regressu, & dein extincta ea fuerit de consensu Pensionarii quoad dimidiam partem, an ob non solutam illam dimidiam partem intret quoque regressus?

Respondeo, Affirmativè, seu pro illa parte pensionis non extinctæ, non solutæ locum habere posse regressum, quantum est de rigore juris. Paris. l. 6. q. 3. n. 33. & ex eo Azor p. 2. l. 8. c. 9. n. 4. in fine. hic resolutum restantes à Rota in Abulens. & Toleran. pens. quamvis addant, ab eadem Rota *ibidem* resolu-

resolutum ex æquo & bono sufficere, ut in eo casu dicta media pars solvatur (intellige post intentatum regressum) & sic remittatur caducitas seu privatio beneficii non servato illo juris rigore.

Quaestio 598. An, & qualiter regressus etiam locum habeat contra successorem in beneficio gravato pensione?

1. **R**espondeo primò: Si sermo de pensione decursa tempore ipsius hujus successoris, non minùs ob eam ab eo non solutam contra illum intentari potest regressus, quàm intentari is poterat contra ejus antecessorem ob non solutam ab eo pensionem. Nam sicut statuitur pœna excommunicationis æquè contra successores, quàm primum titularem non solventes pensionem, ita & de hac pœna regressus. Paris. l. 6. q. 3. n. 18.

2. Respondeo secundò: Si sermo est de pensione decursa tempore antecessoris, & ab eo non soluta, non est locus regressui contra successorem, si pensionarius vivente illo Antecessore tacuit, & regressum illi non intentavit; eò quòd tunc renunciasse regressui quoad illum Antecessorem credatur; adeòque propter non factas ab eo solutiones eundem intentare nequibit successori. Azor. p. 2. l. 8. c. 9. q. 4. Idem tenet Lott. l. 1. q. 39. n. 155. ubi; quòd, si tractetur de novo & ex abrupto (hoc est, absque eo, quòd cum prædecessore de hoc tractatum) super regressu contra prædecessorem ob terminos decursos in vita prædecessoris, non potest locus esse regressui, nisi justificatis præmissis diligentis contra eundem prædecessorem. Paris. l. 6. n. 29. citans Gamb. de pot. Leg. l. 6. de pens. n. 197.

3. Respondeo tertio: Factis tamen & adhibitis omnibus diligentis, validè & judicialiter, adeòque etiam intentato regressu ad obtinendam solutionem, & desuper factà justificatione, seu hoc probato, dum interim nihil effectum, agere poterit contra successorem etiam ad regressum, ac ita ad tales terminos decursos solvendum eum cogere indirectè, ubi non potest eum cogere directè & simpliciter. Lott. l. 1. q. 39. n. 151. ubi addit, quòd negari nequeat, mortuo decessore, contra quem intentatus fuit regressus, statum iudicii afficere successorem; quia, ut subjungit n. 155. quatenus inchoatum iudicium contra defunctum, pensionarius satis diligens actor fuit. Notandum tamen, quod habet Lott. ibid. n. 153. & 154. quòd, si iudicium contra prædecessorem est productum ad finem, vel saltem omnis ex parte pensionarii adhibita diligentia, non dicitur ille, contra quem modò agit pensionarius, successor titularis seu debitoris defuncti propter effectum decreti reservationis regressus, utpote includentis privationem beneficii ipso jure, & ideo non teneret collatio sive provisio ad illius favorem facta, regressu ipsius pensionarii eo ipso jam intrante hanc collationem impediende.

Quaestio 599. Quandoam Pensionarius censetur renunciare regressui?

1. **R**espondeo primò: Regressarius, qui si voluisset, potuisset habere regressum, quia lapsus fuerat terminus solvendi pensionem, tempusque requisitum ad regressum, recepit nihilominus pensionem, hoc ipso regressui renunciare censetur; non secus ac Dominus post incurfam caducitatem recipiens ab Emphyteuta canonem censetur caducitatem remittere; caducitas enim

statuta non nisi in favorem Domini, & ille regressus reservatus non nisi in favorem pensionarii non intrat, nisi volente Domino, & Pensionario. Paris. l. 6. q. 3. à n. 30. Barbof. juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 89. citans Gamb. de pot. Leg. l. 6. tit. de pens. n. 489.

2. Respondeo secundò: Pari modo censetur renunciare regressui recipiendo pensionem, postquam jam egit in iudicio ad pensionem tantum, & nihil adhuc dixit de regressu, Barbof. loc. cit. n. 91. citans Gamb. ubi ante n. 482. qui hoc ipsum limitat, & procedere tantum vult, ubi sine protestatione pensionem reciperet. Barbosa verò vult, adhuc intelligi factam remissionem caducitatis & regressus, etiam si cum protestatione reciperetur canon vel pensio, & citat pro hoc Gig. q. 73. n. 7. Surd. decis. 317. n. 26. &c. Idem tenet Paris. loc. cit. n. 33. ubi, postquam præmississet eandem limitationem: nisi pensionarius recipiendo pensionem protestatus fuisset, ait: Ego autem in praxi vidi observari contrarium, idque postea de jure sustineri; nam hujusmodi protestatio est contraria facta, unde non debet relevare juxta ea, quæ habet Clarus l. 5. receptar. sentent. §. Emphyteusis. q. 13. vers. Item quarto. Et ita etiam in Emphyteusi attestatur Ruin. cons. 110. n. 4. l. 1. Sic etiam Regressarius repellitur exceptione regulæ de Triennali, (intellige, dum non egit interea de regressu) quia ex triennali præsumitur novus titulus. Barb. loc. cit. n. 92. in fine. ex Caputaq. decis. 10. p. 3. & Moheda decis. 2. de causa poss. & propriet.

3. Respondeo tertio: Recipiendo tamen pensionem, postquam egit tam ad solutionem, quàm ad regressum, & pronunciatum fuit super utroque, non censetur per hoc renunciare regressui, etsi absque protestatione facta hæc receptio pensionis. Barbof. loc. cit. num. 92. citans eundem Gamb. ubi ante nu. 483. siquidem per pronunciationem iudicis, etiam super regressu, resolutus est titulus possessoris, nempe debentis pensionem, & consolidatus in pensionario virtute regressus. Unde nec tacitè, nec expressè beneficium redire potest ad dictum debitorem; quia semel exclusus manet semper exclusus. Idque ideo, quia Papa in regressu de novo confert beneficium pensionario ex nunc prout ex tunc, adeò, ut collatio censetur facta ab initio. Unde jam quamvis ipse postea petat pensiones decursas, non tamen ideo censetur renunciare regressui; quia ex quo possessor ille, seu debitor semel beneficium amisit ob non solutam pensionem, non potest absque novo titulo illud recuperare, etiam si regressarius consentiat; cum illius jus non pendeat à voluntate pensionarii in eo casu, sed à voluntate Papæ, quatenus vellet ei beneficium de novo conferre. Barbof. cit. n. 92. ex Gamb. n. 484. & Caputaq. decis. 10. p. 3. tenente, post latam sententiam super regressu requiri novum titulum, nimirum ut debitor beneficium illud retinere possit.

Quaestio 600. An igitur, postquam intravit, seu locum actu habuit regressus, nimirum post declaratoriam tam iudicis, quàm Pensionarii, debitor ille teneatur adhuc solvere decursas pensiones illas, ob quas non solutas regressus locum habuit?

1. **R**espondet negativè Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 37. ubi: omnino sciendum, quòd, si reliquans vigori regressus ad suum beneficium revertatur,

verratur, tali casu resignatarius non tenetur illi solvere arregragia, seu reliqua pensionum decursarum; quia, cum privatio beneficii veniat in consequentiam non solutionis, si privatus ea de causa cogere solvere pensiones decursas, daretur contradictio, quia solveret, & ob non factam solutionem privaretur, citat pro hoc Gratian. *discep. for. discep. 617. n. 34.* citantur etiam pro hac sententiâ à Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 79.* Guerrero in *specul. juris pontif. c. 6. de pens. n. 6.* Gig. *de pens. q. 76. per tot.*

2. Contrarium tamen, nimirum, qui vigore regressus ob non solutas pensiones obtinuit mitti in possessionem beneficii, non amittere pensiones illas decursas, sed eas illi adhuc deberi, tenet, & operose defendit Barbof. *loc. cit. à n. 80.* argumento L. Colonus. *ff. locati.* ubi dicitur, quod Dominus expellere potest colonum contumacem in solvendo, & petere pensiones: & argumento *auth. qui rem. c. de sacrosanct. Eccles.* ubi dicitur, quod Ecclesia potest expellere Emphyteutam per biennium non solventem, & petere pensiones, quando excepit ab expulsionem. Et n. 8, ait Barb. se absque dubio hanc sententiam veriore existimare in casu, quo pensionarius (error est, dicere enim voluit, titularis) se obligavit sub juramento ad solutionem pensionis, eò quod tunc juramentum habeat vim clausulæ: *rato manente pacto:* juxta l. si quis major. *c. de transact. & Seraphin. de privileg. juram. privileg. 85.* Tusch. *lit. C. conclus. 300. n. 4.* quos citat; dicta autem clausula: *rato manente pacto,* operetur, quod debitum principale simul, & poena exigi possint. Et utrumque declarat juxta l. qui fidem. *ff. de transact. l. cum proponens. c. de transact. Salust. Tiber. in forma instrument. l. 1. c. 14. n. 10.* Guttier. & alios, quos citat n. 92. Et hinc dicta clausula apposta in Emphyteusi operetur, ut Emphyteuta possit expelli ob non solum canonem, etiam si Dominus illum receperit de praterito; quia utrumque consequi poterit, nempe canonem prateritum, & expulsionem, quæ sunt compatibilia juxta Tusch. *ubi antè. nu. 11.* Mart. *de clausulis. p. 1. claus. 131. n. 7.* Neque, ut ait Barbof. n. 84. in hoc casu regressus succedat loco pensionum debaritarum, sed illis accedat, ac proinde utrumque peti possit; pensiones nempe prateritæ seu decursæ, & beneficium; maxime, quia pensiones petuntur ex debito antiquo propter fructus beneficii perceptos, & regressus ob incursum contumaciam in non solvendo debitis temporibus, vel potius ex pacto expressè inito in literis Apostolicis reservationis pensionis, Et tunc, quando poena apponitur loco contemptus, & postea res, & poena petuntur ex diversis causis, veluti si poena petatur ex contumacia, vel ex pacto, & debitum ex actione antiqua, certum sit, utrumque peti posse. Solvit quoque Barbof. à n. 93. rationes Gigantis pro contraria sententiâ allatas.

Quaestio 601. An, impositâ pensione super pluribus beneficiis, ob non solutam integre pensionem, vel potius pensionis partem impositam beneficio A. solutâ parte pensionis impositâ beneficio B. sit locus regressui ad ambo beneficia?

Respondeo: Videri dicendum, quod sic, prateritum dum beneficia illa possideantur ab uno; quia pensio illa est de una re, etsi sit imposita su-

per duobus beneficiis ad faciliorem solutionem & majorem illius validitatem. Azor p. 2. l. 8. c. 14. q. 11. *Parif. l. 6. q. 3. n. 35.* sic resolutum testans à Rota in *calagurir. Canonizat. & prab. 4. Decemb. 1551.* ubi reservata talis pensio cum tali clausula: quod, deficiente Rectore, aut renuente solutionem dictæ pensionis in totum, vel in partem, liceret Titio liberum habere regressum respectivè, & eorundem realem & corporalem possessionem ingredi.

Quaestio 602. An detur quoque hujusmodi regressus ob non solutam pensionem reservatam ultra causam resignationis, sive an in eventum non solutionis concedatur regressus aliquibus, qui beneficium per resignationem non resignarunt, vel liti super eo non cesserunt?

Respondeo: In Curia receptum, ut, cum beneficium vacans per obitum conferatur alicui, reservetur quandoque alteri, qui ejus possessor aut titularis nunquam fuit, nec jus ullum ad illud, aut in eo habuit, pensio etiam cum facultate ad illud beneficium regrediendi, vel potius accedendi (ad regressum enim, seu ad regrediendum requiritur, ut is, cui conceditur, habuerit antè ejusdem beneficii possessionem; quemadmodum accessus tunc dicitur reservari, cum alicui sit potestas intrandi, seu adipiscendi beneficium, vel illius possessionem, quod, & quam antea nunquam habuit, & ingressus reservari resignanti, dum quis cedit beneficium, cujus titulum & jus canonicè obtinuit, sed nondum adeptus possessionem, Tambur. *de jure Abb. to. 1. d. 13. quaestio 6. n. 1.* *Parif. l. 6. q. 5. n. 111. & 114.*) capiendique per se, vel per alium propriâ auctoritate possessionem illius in casu non solutæ pensionis. Azor p. 2. l. 8. c. 9. q. 4. *Parif. l. 6. q. 3. n. 6.* citantes Mandos, *de signat. grat. tit. regressus.* Redoan. *de simon. p. 2. c. 19. n. 1.* Unde *Parif. loc. cit.* ait: concludendum omnibus pensionariis ad sui favorem dari hujusmodi regressum.

Quaestio 603. An, sicut in ipsa impositione pensionis requiritur consensus titularis, ita etiam is requiratur in impositione regressus concessi ob non solutam pensionem?

Respondet negativè *Parif. l. 6. q. 3. n. 13.* sic resolutum testans in *una Conch. 20. Martii 1542.* & citans pro hoc Put. *decis. 223. l. 2.* & Redoan. *de simon. p. 2. c. 18. n. 4.* Rationem dat duplicem. Primam, quia hujusmodi regressus accessoriè datur in poenam ad favorem pensionarii. Alteram, quia regressus hic concessus ob non solutam pensionem datur eo tempore, quo quis beneficium privatur; cum capiat vires post privationem legalem, quo tempore jam non interest titularis, quis capiat beneficium, & ideo ejus consensus non requiritur, sed sola auctoritas Superioris sufficit. Unde jam etiam infert *Parif. n. 14.* quod, dum Procurator generaliter constitutus ad acceptanda beneficia cum reservatione pensionis validè ea acceptat, etiam si reservatus regressus in eorum non solutæ pensionis; quia fines sui mandati non egreditur, dum facit id, quod de natura actus est.

* *

Quaestio

Quaestio 604. An concedatur quoque hic regressus extra casum non solutae pensionis, vel etiam citra reservationem pensionis in aliis casibus?

1. **R**espondeo ad primum affirmativè: Nempe in casu, si titularis petat, ut pensio ad maiorem summam reducat, vel in totum tanquam irrita & nulla extinguatur. Azor *loc. cit.* Paris. *cit. q. 3. n. 7.* quod qualiter limitandum, dictum est *quaestione ante hanc 8.*

2. Respondeo secundò: Quandoque conceditur etiam regressus, vel etiam ingressus citra omnem pensionem reservatam. Primò in eventum, quòd resignatarius pramoriatur. Tamb. *loc. cit.* sed de hoc aliàs.

3. Secundò, dum obtento secundo beneficio incompatibili, dimisit quis prius habitum, subsecutà dein evisione (qualis non dicitur secuta, nisi post latam sententiam, & ejusdem executionem. Tond. *mox citandus n. 29.*) secundi illius beneficii, seu deprehensà nullitate collationis secundi beneficii, conceditur tali regressus ad primum beneficium dimissum. Tond. *qq. benef. p. 1. c. 69. n. 1.* citans Garc. *p. 11. c. 5. n. 116.* & *c. si beneficia, de prob. in 6.* Idque procedit, etiam si talis provisus de secundo illo incompatibili stetit in possessione illius, etiam ultra duos menses; eò quòd, licet per possessionem secundi spatio illorum duorum mensium censeatur primum vacasse à principio, hoc tamen intelligitur, nisi secundum evincatur. Tond. *loc. cit. n. 2.* Garc. *loc. cit.* Licet igitur est ille regressus ad primum beneficium, etiam post duos, aut plures menses, dum evincitur secundum; modò iste reditus fiat confessim & sine mora, quamprimum fit certus de invaliditate collationis secundi. Tond. *n. 4.* citans Tirac. *in l. boves. §. hoc sermone. ff. de verb. signif. Limit. 21. n. 7.* competuntque intendenti redire ad primum remedia possessoria. Tond. *n. 5.* citans Gonz. *gl. 56. n. 146.* & modò illud primum fuerit simpliciter dimissum, in terminis enim simplicis dimissionis tantum habet locum dispositio citati textus *c. si beneficia;* & secus est, si agatur de resignatione primi beneficii, inter quam, & dimissionem beneficii magna est differentia. Tond. *n. 6.* hanc differentiam ostendens *n. 8. & 9.* Porro occasione hujus observandum, quòd, etsi obtinens beneficium incompatibile non satisfaciat decreto de dimittendo, dum resignat in favorem alterius. Tond. *cit. n. 6.* citans Garc. *p. 11. c. 5. n. 58. & seq.* Dararia tamen soleat quandoque ex causa justa relaxare hujusmodi rigorem, & resignationem in favorem admittere in hoc casu. Tond. citans pro hoc Gonz. *gl. 15. n. 126.* Verumtamen etiam dum resignatur beneficium simpliciter, cum hac praesertim explicità protestatione, quòd resignans non intendebat amittere primum beneficium, seu resignationem fortiri effectum, nisi quis adipisci posset pacificam possessionem secundi, regressus locum habet. Tond. *loc. cit. n. 27. & 28.* Sed, ut vides, non est hic regressus propriè, cum resignans non abdicet jus, imò nec possessionem in hoc casu ante impletam conditionem hanc.

4. Tertio, & quidem à fortiori conceditur regressus ad beneficium compermutatum, dum se-

cundum pacificè & fructuose obtineri nequit; cum permutatio hanc tacitam habeat conditionem: modò permutantes beneficiis permutatis frui possint. Tond. *loc. cit. n. 35.* citans Paris. *l. 1. q. 3. n. 7. & seq.* Barbof. *in c. univ. forum. n. 1. de rerum permut.* Minus verò rectè addit Tond. *n. 36.* id multò magis procedere, dum Superior recusavit admittere permutationem, quia dum in hoc casu jus nullum à permutantibus abdicatur, locus esse non potest regressui.

5. Quarto conceditur regressus, ubi resignatio facta fuit per vim, & metum. Tond. *n. 27.*

Quaestio 605. An, & qualiter regressarius redire possit ad beneficium auctoritate propria?

Respondeo, quòd possit proprià auctoritate per se, vel per alium apprehendere possessionem, constat ex ipsis verbis claris in Bulla apponi solitis. Paris. *l. 6. c. 3. n. 11.* Ita ut nullatenus pretendi possit vitium intrusionis, dum omnes factentur, licitum redire proprià auctoritate ad primum beneficium, quando possessio nondum fuit à successore occupata. Tond. *cit. c. 69. n. 25.* loquens de casu, ubi propter secundum beneficium evictum reditur ad primum; quia, ut idem Tond. *fictione juris non videtur quis hoc casu à primo beneficio recessisse.* Limitat tamen hoc ipsum Tond. *ibid. n. 24.* quòd licet auctoritas superioris hoc casu necessaria non sit praecise, esse tamen adhibendam ad majorem cautelam juxta Gemin. *in c. si beneficia, de prob. in 6. n. 8.* Franc. *ibid. n. 4.* Anchoran. *notab. 6.* Porro, quòd concernit reditum ad beneficium permutatum, an permutans possit redire sine nova collatione ad suum beneficium, dum permutatio non tenet, aut non fortitur suum effectum, de hoc dictum aliàs. Opus non esse novà collatione, ita tamen, ut necessaria semper sit Superioris auctoritas, qui permutanti licentiam concedit redeundi ad priora beneficia, & talis licentia habeatur pro collatione, tenet Chok. *de permutat. benef. p. 3. c. 9. nu. 2.* Ceval. *commun. opin. c. 561.* apud Tond. *nu. 38. & 39.* & plures alii apud Garc. *p. 11. c. 4. num. 6.* ipsèque Tond. censet illam veriore, & sine difficultate in supremis Galliae Tribunalibus observari, & secundum illam judicari.

Quaestio 606. Pro complemento hujus materiae de regressu, quinam hodie regressus sublati sint?

Respondeo primò: Regressum illum, qui competit ex mero Papae indulto, nullà existente causà à jure approbatà, prorsus sublatum esse per Trident. *sess. 25. cap. 7.* regressum verò, qui est ex pacto inter resignantem cum pensione, & resignatarium, cum amari nihil in se habeat, non subjici huic decreto, adeoque sublatum non esse. Lotr. *l. 1. q. 40. n. 266.* Paris. *l. 6. q. 5. nu. 110.* Tond. *qq. benef. p. 1. cap. 26. num. 41.* & sultus *p. 2. cap. 1. §. 4. num. 27. juncto num. 30.* ubi loquitur de regressibus reservatis ob non solutam pensionem, & *num. 28.* ubi loquitur de regressu concessio ad beneficium dimissum ob beue-

beneficium secundum incompatible evictum, seu de regressu fundato in dispositione juris communis, nempe *cit. cap. ad beneficia*. & hunc ab isto generali decreto Tridentini annullativo accessum & regressum excipi, ait. Et quamvis regressus omnes, etiam ob non solutionem pensionis, sublato esse, & non praticari in Gallia dicat Tond. p. 1. c. 69. n. 11. cum Paris. l. 6. q. 3. nu. 17. id tamen nu. 12. & seq. limitat ex eodem, ita ut *cit. num. 12.* dicat, sublato non esse ibi regressum, quo redire licet ad primum, dum quis privatur secundo, intellige, ob quod dimissum erat primum. Item, ut habet *num. 21.* non sublato, sed dari in Gallia regressum, quando graduatus nominatus incompatible beneficium in mensibus graduatis assignatis vacans acceptare intendens, dimittit simile obtentum præviâ protestatione, quod primum non intendit dimittere, nisi si, & quatenus secundi pacificam possessionem adipiscatur, & non aliâ, aliter, nec alio modo. Item ut habet *num. 22.* ex addit. ad Paris. dum minor ætate beneficium remittit alicui, illud repetiturus, dum legitima ætatis fuerit. Quamvis ipse Tond. dicat, nec isti Additionatori, nec viris probis placere illum regressum tanquam confidentialem, nec se existimare, illum hodie in Gallia recipiendum, dum confidentiæ sunt prohibita. Item conceditur in Gallia regressus, si resignatarius non adimplet condiciones, sub quibus resignatio facta fuit, veluti si pensionem reservatam à resignante non solvat. Tond. nu. 14. Idque etiam, ut subjungit *num. 15.* ex Paponz. l. 2. tit. 8. arreso 8. si mortuo resignatario, beneficium alteri tanquam vacans per obitum fuisset collatum. Unde licet ipsi regressus ob non solutam pensionem non admittantur in Gallia, ut Paris. l. 6. q. 3. n. 17. Rebuff. de pacif. posses. num. 129. Gregor. Tolosan. *synag. juris* l. 17. c. 17. n. 30. & Tond. ipse *num. 11.* id tamen ita intelligendum tradit Tond. *cit. cap. 69.* num. 16. juncto *num. 40. cap. 26.* ut in Gallia agi quidem non possit ad regressum ob non solutam pensionem vigore expressa reservationis contenta in literis Apostolicis; eò quod, cum omnes reservationes sint sublata in Gallia, ut Rebuff. in *concord. tit. de reservat.* ista quoque reservatio expressa regressus non admittatur; possit tamen ibidem intetari regressus ob non solutam pensionem ex eo, quod tacite semper reservatus censetur in omnibus provisionibus pensionum Ecclesiasticarum, & beneficialium, ad instar donationis, quæ revocatur, si donatarius conditionem donationi appositam non implet. Citat pro hac distinctione Tondurus Paponz. l. 2. tit. 8. arreso. 20. Torner. *lit. P. nu. 88.* & 65. in *sua recollect. arresor. addit. ad Paris. cit. l. 6. q. 3. q. 17.*

De Translatione Pensionis.

Questio 607. An detur translatio pensionis, seu transferri possit pensio: quid sit; & quotuplex, seu potius quotuplici modo facultas transferendi concedatur?

1. Respondeo ad primum affirmative: Sic enim constat ex stylo Curia Rom. pensiones transferri ab uno in alium. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 9. ad initium Azor p. 2. l. 8. c. 11. q. 1. quid sit de hoc, an pensio sit eadem in translatorio, quæ fuit in transferente, de quo paulò pòst. Et sic quandoque in resignatione beneficii ultra pensionem reservatur & conceditur pensionario facultas pensionem transferendi in alium. Paris. l. 6. q. 4. num. 2.

2. Respondeo ad secundum: Translatio pensionis est mutatio juris (intellige activi, seu exigendi pensionem) ex una persona in aliam; hoc est, quod hoc jus exigendi, quod prius residebat penes unum, resideat dein penes alium. Castrop. *loc. cit.* Unde, dum Paris. *loc. cit. n. 4.* eam desinit, quod sit mutatio obligationis solvendi pensionem de una persona ad aliam facta auctoritate Papæ, non vult in translatione hac obligationem ipsam solvendi, & onus incumbens beneficio, de uno beneficio transire ad aliud, sed manens infixum unij eidemque beneficio, vel etiam penes unum eundemque physicè, vel moraliter titularem, respicere alias & alias personas, quibus præstanda solutio, sive jura activa ratione tantum diversarum successivè personarum, quibus successivè competit hoc jus exigendi, diversa. Unde, ut Paris. *loc. cit. n. 6.* ex Mandos. ad reg. de infirm. q. 11. n. 3. verbum illud: *translationis pensionis*: nihil est aliud secundum subjectam materiam, quàm cessio pensionis in alterius favorem.

3. Respondeo ad tertium (quod non tam concernit intrinsicam hujus translationis diversitatem, quàm extrinsecam, desumptam à modo diverso, quo potestas pensionem transferendi conceditur) aliam esse, quæ fit in virtute potestatis hujus concessæ in ipso actu reservationis pensionis, seu vi obtentæ clausulæ in literis reservationis pensionis, nimirum ut eam quoque transferre possit. Aliam, quæ fit in virtute potestatis concessæ extra actum reservationis, seu citra talem clausulam, & absque eo, quod in reservatione pensionis, literisque desuper expeditis fiat dictæ potestatis mentio, dum nimirum partes ipsæ ex post supplicarunt, ut pensio imposita in favorem Titij extingatur ad effectum, ut reservetur Cajo. Vel etiam dum ea fit in vi potestatis hujus concessæ motu proprio extra actum reservationis pensionis; aut etiam in vi privilegiorum aliâ generaliter concessorum v. g. Episcopis in Capella Papæ assistentibus, Conclavistis, aliisque personis Papæ gratis, aut bene visis. Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 5. n. 9.* (ubi etiam, quod ex eo multa constitui possit diversitas inter pensiones ipsas reservatas & translatas) Garc. p. 1. c. 5. n. 240. juncto nu. 251. & 252. Barbol. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 5.* Paris. *loc. cit. sub nu. 7.* qui etiam exinde trifariam dividit dictam translationem, prout nimirum modus ille concedendi hanc facultatem extra actum reservationis pensionis subdividitur in eum, qui fit ad supplicationem partium, & qui fit motu proprio, vel etiam concessione distorum privilegiorum.